

УДК 368
JEL classification: G22, G24
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2025/226-1/10>

Оксана ЛОБОВА, канд. екон. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0001-5938-7244
e-mail: Lobova_oksana@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Тетяна МОТАШКО, канд. екон. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0002-6486-9472
e-mail: t.motashko@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Олена ПРОКОФ'ЄВА, канд. екон. наук, доц.
ORCID ID: 0009-0005-3715-3558
e-mail: olena.prokofieva@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ "РИЗИКОВИМИ" СТРАХОВИКАМИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Вступ. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній особливо актуально в умовах нестабільної економічної ситуації, зокрема з огляду на макроекономічні виклики, пов'язані з інфляцією, війною та девальвацією національної валюти. Цей аспект особливо важливий задля захисту інтересів страхувальників. Метою статті є дослідження відповідності ризикових страховиків новим вимогам щодо платоспроможності та інвестиційної діяльності, запроваджених із 2024 року.

Методи. Застосовано методи фінансового аналізу, контент-аналізу та статистичної обробки даних. Контент-аналіз дозволив виявити вимоги до страховиків щодо платоспроможності та інвестиційної діяльності. Фінансовий аналіз застосовано для оцінювання показників фінансової діяльності компаній. Статистичну обробку даних використано для обчислення показників відношення валютних ризиків, коефіцієнта фінансової стійкості тощо. Застосовано зіставлення отриманих показників з нормативними вимогами та надання власної оцінки відповідності.

Результати. Запропоновано розділити "ризикових" страховиків на 3 групи за рівнем ризику. Класифікація є авторською пропозицією, заснованою на загальноприйнятих фінансових показниках, адаптованих до умов українського ринку страхування. Вибірка дослідження складалася з трьох страхових компаній, які представляли різні рівні ризику на українському ринку: СГ "Оберіг", СК "Ультра Альянс" і ТДВ СК "Альфа-Гарант". У процесі дослідження їхньої платоспроможності та інвестиційної діяльності на відповідність новим вимогам НБУ встановлено, що компанії демонструють різний рівень дотримання цих вимог, що характеризує неоднорідність ринку. Недотримання вимог вказує на важливість достатнього регулятивного капіталу для підтримання стійкості страхових компаній в умовах економічної невизначеності. Аналіз інвестиційної діяльності показав, що компанії інвестують лише в обмежений набір довгострокових і короткострокових фінансових інструментів, які визначені на базі даних фінансової звітності та відсутності ширшої диверсифікації активів.

Висновки. Встановлено, що, незважаючи на проведені законодавчі зміни, ризики для страховиків залишаються значними. З'ясовано, що компанії з нижчим коефіцієнтом фінансової стійкості мають обмежені можливості для диверсифікації інвестиційних портфелів. Це створює додатковий тиск на їхню платоспроможність. Компаніям необхідно розробляти нові механізми стабілізації капіталу та підвищення ефективності управління ризиками, враховуючи волатильність курсу валюти, вимоги НБУ та міжнародні стандарти.

Ключові слова: платоспроможність страховиків, інвестиційна діяльність, регулятивний капітал, валютні ризики, страхові компанії, фінансова стійкість, Solvency II.

Вступ

Страхові компанії відіграють ключову роль в економіках багатьох країн, забезпечуючи фінансову стійкість та захист від ризиків для підприємств і населення. Із початку XXI ст. страхування перетворилося на фундаментальну частину світової фінансової системи, яка допомагає мінімізувати втрати від неочікуваних подій. У 2023 р. глобальний ринок страхових премій досяг \$7,1 трлн, що на 3,5 % більше, ніж у попередньому році. Тенденції зростання продовжуються на фоні дедалі більших вимог до управління ризиками, викликаних змінами клімату, розвитком кіберзагроз та складнощами, пов'язаними з пандемією COVID-19.

В умовах активних військових дій роль страхових компаній в Україні набуває все більшої ваги. Економічна нестабільність створює складне середовище для бізнесу та громадян, які потребують надійних фінансових інструментів для захисту своїх активів і майна. Страхові компанії в цих умовах виступають важливим елементом економічної стабільності, оскільки вони забезпечують захист від ризиків і сприяють зменшенню фінансового тиску на фізичних осіб та підприємства. Однак, щоб

страховики могли ефективно виконувати свої функції, необхідно зосередити увагу на їхній платоспроможності, стабільності та якості наданих послуг. Надійність страхових компаній стає ключовим фактором у збереженні довіри споживачів до страхового ринку.

Повномасштабна війна в Україні, розпочата в лютому 2022 року, суттєво вплинула на економіку країни, зокрема і на страхову діяльність. Військові дії призвели до значної волатильності валютного курсу гривні, яка у 2022 р. втратила понад 25 % своєї вартості щодо долара США (Грановська, Яременко, & Малишко, 2023). Інфляція, за даними Державної служби статистики, перевищила 26,6 % за підсумками 2022 року, що негативно відобразилося на платоспроможності населення та підприємств. В умовах військової загрози зростає попит на надійні страхові компанії, які можуть забезпечити фінансову безпеку бізнесу та фізичних осіб. У 2022-2023 рр. більшість страхових компаній зіштовхнулися з проблемами ліквідності через масові виплати за страховими випадками. За оцінками Національного банку України (НБУ), кількість страхових компаній в Україні скоротилася більше ніж на 30 % у період з 2021 до 2023 року.

© Лобова Оксана, Моташко Тетяна, Прокоф'єва Олена, 2025

Регулювання діяльності страхових компаній в Україні здійснюється відповідно до законодавчих норм, зокрема через нові вимоги НБУ щодо платоспроможності та інвестиційної діяльності, які чинні з 1 січня 2024 року. Однією з основних новацій є введення обов'язкового нормативу мінімального капіталу платоспроможності (SCR), а також мінімального капіталу (MCR) для забезпечення фінансової стабільності страховиків в умовах економічної кризи. Окрім того, було введено вимоги щодо відповідності інвестиційних портфелів страховиків критеріям безпеки та диверсифікації. Це передбачає зниження ризиків втрат активів через нестабільність ринку. НБУ запровадив посилений контроль за фінансовою звітністю страховиків, оскільки детальний моніторинг надає змогу швидше реагувати на потенційні загрози платоспроможності.

Мета статті полягає у дослідженні відповідності страховиків, які здійснюють діяльність зі страхування, іншого ніж страхування життя (ризикові страховики), новим вимогам щодо платоспроможності та інвестиційної діяльності, запроваджених з 2024 року. У статті визначено чотири головні завдання для досягнення поставленої мети: 1) сформувати вибірку дослідження з обґрунтуванням критеріїв відбору; 2) оцінити рівень платоспроможності ризикових страховиків в Україні на основі нормативних вимог НБУ; 3) визначити особливості інвестиційної діяльності обраних страховиків; 4) провести компаративний аналіз обраних страхових компаній, і на основі його результатів надати відповідні рекомендації.

Огляд літератури. Проблематика забезпечення стабільної діяльності ризикових страхових компаній є предметом активного обговорення в науковій спільноті у країнах із високим рівнем економічної та політичної нестабільності. Дослідження (Müller, & Reuse, 2023) аналізує вплив європейських директив Solvency II на фінансову стійкість страхових компаній у країнах Східної Європи. Науковці в роботі (Siopri et al., 2023) досліджують наслідки впровадження міжнародних стандартів платоспроможності для національних ринків страхування в умовах високої інфляції. Дослідження українського ринку страхування (Приказюк, & Щука, 2023) висвітлює виклики, з якими стикаються страхові компанії в умовах війни, інфляційного тиску та економічної нестабільності. Стаття (Siopri, & Roufinas, 2023) звертає увагу на зростаючу потребу прозорості в діяльності страхових компаній та необхідності залучення іноземних інвестицій для підтримки ліквідності. Публікація (Кнейслер, Спасів, & Гузела, 2024) акцентує увагу на впровадженні міжнародних стандартів для регулювання інвестиційної діяльності страховиків. У роботі (Мельник, 2023) висвітлено досвід країн, які впровадили аналогічні вимоги щодо платоспроможності й визначено потенціал регуляторних змін щодо позитивного впливу на конкурентоспроможність ринку в довгостроковій перспективі. Тезиси (Boichenko & Boiarkin, 2023) вказують на важливість залучення зовнішніх інвестицій для зміцнення страхових компаній. Автори (Супрун, А., Супрун, Н., & Петрішина, 2023) досліджують питання відповідності між регуляторними вимогами та можливостями малих і середніх страхових компаній адаптуватися до нових умов ринку. Стаття (Oten et al., 2023) підкреслює важливість ефективного контролю та моніторингу за виконанням вимог щодо інвестиційної діяльності. Цікавим дослідженням є праця (Voronetska, & Yurchuk, 2023), де розкрито механізми платоспроможності страхових компаній у країнах з перехідною економікою. У роботі (Братюк, Петричко, & Полак, 2023) розглянуто проблеми, з якими стикаються українські страхові компанії через зниження рівня капіталізації. Стаття (Онищенко та ін., 2023) аналізує політику

НБУ щодо страховиків і підкреслює, які регуляторні вимоги є критичними для забезпечення фінансової стійкості ринку. Дослідник (Слободянюк, 2023) акцентує увагу на важливості зміцнення інвестиційної діяльності страхових компаній для збільшення їхніх можливостей забезпечувати свої зобов'язання. Наукові публікації переважно фокусуються на інвестиційній діяльності страхових компаній у кризових економічних умовах та досліджують, як регуляторні вимоги впливають на стратегії інвестування. Важливим аспектом для забезпечення стабільності є контроль за інвестиційною діяльністю, яка гарантує захист інтересів клієнтів, що є предметом власного дослідження. З метою подальшої стабілізації фінансової системи в Україні у зв'язку з війною потрібно розширити дослідження на основі страхового ринку та оптимізації використання фінансових інструментів.

Методи

Дослідження здійснювалося поетапно, з чітко визначеними кроками для забезпечення послідовності аналізу та об'єктивності результатів. На першому етапі були сформовані три групи ризикових страховиків на основі їхнього фінансового стану та рівня платоспроможності. Кожна група включала компанію, яка представляла відповідний рівень ризику. Цей етап був спрямований на відбір компаній, які найточніше відображають різні рівні ризику на страховому ринку України. На другому етапі здійснено аналіз фінансової звітності компаній за даними платформи ClarityProject. За допомогою розрахунків вдалося виявити розмір регулятивного капіталу, оцінити валютні ризики, охарактеризувати інвестиційну діяльність. На заключному етапі складено узагальнювальну таблицю порівняння кожної компанії за основними критеріями відповідності вимогам НБУ.

У ході дослідження були застосовані методи фінансового аналізу, контент-аналізу та статистичної обробки даних. Контент-аналіз використовувався для аналізу даних відкритих джерел щодо звітності компаній та регуляторними вимогами. Цей метод дозволив виявити вимоги до страховиків щодо платоспроможності та інвестиційної діяльності. Фінансовий аналіз застосовувався для оцінювання показників фінансової діяльності компаній. Статистична обробка даних використовувалася для обчислення показників відношення валютних ризиків, коефіцієнт фінансової стійкості тощо. Застосовано зіставлення отриманих показників з нормативними вимогами та надання власної оцінки відповідності.

Вибірка дослідження складалася з трьох страхових компаній, які представляли різні рівні ризику на українському ринку. Незначна кількість страховиків є достатньою для забезпечення релевантності дослідження, оскільки кожна з них відображає головні тенденції, які дозволяють отримати репрезентативні висновки. Страхова група "Оберіг" була обрана як представник компаній із високим рівнем платоспроможності, відповідністю SCR та MCR, що відображає стабільний фінансовий стан. Страхова компанія "Ультра Альянс" була долучена до вибірки як компанія середнього рівня ризику, що відповідає вимогам MCR і має відповідний рівень SCR. ТДВ СК "Альфа-Гарант" представляє групу компаній з високим рівнем ризику через недотримання вимог щодо капіталу платоспроможності. Вибірка ґрунтувалася на аналізі фінансових показників компаній та їхньої здатності виконувати нормативні вимоги.

Основним інструментом обробки статистичних даних у ході дослідження став Excel, який дозволив швидко та точно обчислювати фінансові показники.

Результати

Для ефективного управління ризиками та забезпечення платоспроможності страховиків важливо

дотримуватися вимог, визначених національним регулятором. Згідно з нормативними вимогами НБУ капітал платоспроможності та мінімальний капітал є основними показ-

никами, які визначають фінансову стабільність страховиків. SCR розраховується за допомогою формул, в основі яких розмір страхових премій і виплат, а також ефективність перестрахування. На основі цих вимог обрано три основні показники для аналізу: боргове навантаження, рівень виплат та коефіцієнт фінансової стійкості. Ці показники дозволяють точно оцінити, наскільки компанія здатна виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та регулятором. Наприклад, високий рівень боргового навантаження свідчить про великі фінансові зобов'язання, що можуть створювати ризики для стабільності компанії. Високий рівень виплат вказує на суттєві страхові витрати, що збільшують тиск на фінансовий стан страховика. Коефіцієнт фінансової стійкості відображає рівень капіталізації та здатність компанії витримувати фінансові шоки.

Межі порогових значень для класифікації страхових компаній за рівнем ризику були визначені на основі

аналізу фінансової стійкості. Класифікація є авторською пропозицією, заснованою на загальноприйнятих фінансових показниках, адаптованих до умов українського ринку страхування. Для встановлення порогових значень показників враховувались як міжнародні стандарти, так і специфіка ринку України в умовах економічної нестабільності та воєнних дій. Значення боргового навантаження були визначені через необхідність забезпечення достатнього рівня власного капіталу для покриття зобов'язань компанії. Рівень виплат був обраний на основі аналізу фінансової звітності страхових компаній та їхньої здатності покривати збитки без значного зменшення резервів. Коефіцієнт фінансової стійкості оцінює здатність компанії підтримувати необхідний рівень ліквідних активів для покриття своїх зобов'язань. Значення порогових рівнів були обрані для кращого відображення платоспроможності компанії в умовах значних економічних викликів. Показники розподілу за групами наведено в табл. 1.

Таблиця

Розподіл страховиків за трьома групами

Показник	Формула розрахунку	Високоризикова група	Середньоризикова група	Низькоризикова група
Боргове / кредитне навантаження (коефіцієнт заборгованості)	$K3 = \frac{\text{Зобов'язання}}{\text{Активи}} \cdot 100\%$	> 250 %	200–250 %	< 200 %
Рівень виплат	$\frac{\text{Страхові виплати}}{\text{Страхові премії}} \cdot 100\%$	> 30 %	2–30 %	< 20 %
Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Загальні активи}} \cdot 100\%$	< 30 %	30–60 %	> 60 %

Джерело: сформовано авторами.

Перша група містить компанії з найвищим рівнем боргового навантаження, високим рівнем виплат та низьким коефіцієнтом фінансової стійкості.

Для другої групи належать компанії з помірним рівнем боргового навантаження, середнім рівнем виплат та помірним коефіцієнтом фінансової стійкості. Такі компанії мають збалансовану фінансову структуру, яка дозволяє їм ефективно управляти своїми зобов'язаннями та забезпечувати платоспроможність. Проте вони потребують регулярного моніторингу та управління ризиками для запобігання фінансовим труднощам.

До третьої групи належать компанії з низьким рівнем боргового навантаження, низьким рівнем виплат та високим коефіцієнтом фінансової стійкості. Низький борговий показник означає, що компанія має менші зобов'язання та кращу здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Низький рівень виплат свідчить про ефективне управління ризиками та менші фінансові витрати на виплати страховим збиткам. Високий коефіцієнт фінансової стійкості забезпечує додатковий буфер для поглинання можливих фінансових "ударів".

У критеріях передбачені винятки, які передбачають, що компанії можуть належати до іншої групи на основі аналізу їхньої загальної стійкості та здатності адаптуватися до економічної невизначеності, навіть якщо окремі показники виходять за межі встановлених порогових значень. Головною відповідністю має бути приналежність двох критеріїв до однієї групи чи висока, або помірна частка боргового навантаження або достатній показник фінансової стійкості. Оскільки на українському ринку функціонує близько 60-ти ризикових страховиків,

то в поле дослідження потрапили страховики, обрані рандомним методом серед представників у кожній групі.

ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант" належить до високоризикової групи через найвище боргове навантаження 274,10 % і середній рівень фінансової стійкості 31,70 %. Страхова група "Оберіг" має середній рівень боргового навантаження 249,80 %, найнижчий коефіцієнт фінансової стійкості 23,90 % та високий рівень виплат 40,50 %, що визначає її місце в середньоризиковій групі. Натомість Страхова компанія "Ультра Альянс" має найнижчий рівень виплат 18,60 % та найвищий коефіцієнт фінансової стійкості 89,80 %, що робить її представником низькоризикової групи.

Боргове навантаження (249,80 %) – значення близьке до межі середньоризикової групи, що дозволяє вважати компанію приналежною саме до цієї категорії, навіть з перевищенням показника рівня виплат та низького коефіцієнта фінансової стійкості. Головний акцент робиться на тому, що компанія перебуває на межі між середнім та високим ризиком, але з урахуванням поточної фінансової стабільності доцільно залишити її в середньоризиковій групі. Рівень виплат (40,50 %) і коефіцієнт фінансової стійкості (23,90 %) підвищують ризик, проте основна увага приділяється борговому навантаженню як головному фактору в цьому випадку, а інші показники доповнюють загальну картину ризику. Вибірку досліджуваних компаній, проведеної на основі рейтингу страховиків в Україні за 2023 рік від Mind.ua, представлено в табл. 2.

Таким чином, хоча деякі показники можуть перевищувати критерії, встановлені для групування страховиків за рівнями ризику, рішення про приналежність компаній до певних груп було прийняте на основі комплексного аналізу.

Основним показником для класифікації виступає боргове навантаження, яке визначає здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання. Страхова група "Оберіг", маючи боргове навантаження, близьке до верхньої межі середньоризикової групи, демонструє високу фінансову напругу, але показники стійкості дозволяють утримати її в середньоризиковій групі. "Ультра Альянс", навіть з

підвищеним борговим навантаженням, завдяки високому коефіцієнту фінансової стійкості відповідає низькоризиковій групі. "Альфа-Гарант" з високим борговим навантаженням і рівнем виплат відповідає високоризиковій групі, попри прийнятний рівень фінансової стійкості. Такий підхід дозволяє враховувати специфічні обставини кожної компанії та зберегти точність у розподілі ризиків.

Таблиця 2

Розподіл ризикових страховиків за трьома групами ризику, 2023 р.

Компанія	Боргове навантаження (%)	Рівень виплат (%)	Коефіцієнт фінансової стійкості (%)	Ризикова група
Страхова група "Оберіг"	249.80 %	40.50 %	23.90 %	Середньоризикова група
Страхова компанія "Ультра Альянс"	231.30 %	18.60 %	89.80 %	Низькоризикова група
ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"	274.10 %	34.10 %	31.70 %	Високоризикова група

Джерело: сформовано авторами за даними (Mind.ua, 2023).

Уцілому зростання вимог до регулятивного капіталу в страховому секторі України пов'язане із загальною макроекономічною нестабільністю та викликами воєнного часу. В умовах повномасштабної війни вітчизняна економіка стикається з небезпечними ризиками, які впливають на фінансову стійкість страховиків. Страхові компанії повинні мати достатній обсяг капіталу для покриття збитків, які виникають через нестабільність на ринку, знецінення активів, втрату клієнтів та підвищені страхові виплати. Розподіл капіталу на три рівні (I, II, III) дозволяє

оцінити здатність компаній реагувати на ризики та виконувати свої фінансові зобов'язання.

Регулятивний капітал (РК) визначається як різниця прийнятних активів та зобов'язань страховика, розподілений за трьома рівнями капіталу: I, II, III. РК I-го рівня містить основні компоненти власного капіталу, РК II-го рівня охоплює субордиційні борги та інші додаткові компоненти, а РК III-го рівня передбачає довгострокові субордиційні борги та інші складові, що не відповідають критеріям попередніх рівнів. Розрахунок за рівнями наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Розрахунок регулятивного капіталу за I–III рівнями, 2023 р.

Показник	Страхова група "Оберіг"	Страхова компанія "Ультра Альянс"	ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"
Складові РК I-го рівня:			
Грошові кошти	50,000 тис. грн	40,000 тис. грн	30,000 тис. грн
Державні цінні папери	20,000 тис. грн	15,000 тис. грн	20,000 тис. грн
Інші ліквідні активи	10,127 тис. грн	8,164 тис. грн	37,732 тис. грн
Загальний РК I-го рівня	80,127 тис. грн	63,164 тис. грн	87,732 тис. грн
Складові РК II-го рівня:			
Субординовані зобов'язання	50,000 тис. грн	30,000 тис. грн	0 тис. грн
Інші активи середньої ліквідності	148,134 тис. грн	77,177 тис. грн	0 тис. грн
Загальний РК II-го рівня	198,134 тис. грн	107,177 тис. грн	0 тис. грн
Складові РК III-го рівня:			
Високоліквідні активи з ризиком	9,528 тис. грн	11,796 тис. грн	0 тис. грн
Загальний РК III-го рівня	9,528 тис. грн	11,796 тис. грн	0 тис. грн
Загальний РК (I+II+III)	287,789 тис. грн	181,137 тис. грн	87,732 тис. грн

Джерело: розраховано авторами за даними (Clarity Project, 2024a; 2024b; 2024c).

Дані, представлені в табл. 3, свідчать, що Страхова група "Оберіг" має найвищий загальний РК, який становить 287,789 тис. грн, з основною частиною РК II-го рівня 198,134 тис. грн. Це вказує на значну частку субординованого боргу, що може створювати ризики для компанії в умовах зростаючого фінансового тиску, оскільки субординований борг має нижчу ліквідність і складніше доступний у кризових ситуаціях. Страхова компанія "Ультра Альянс" має помірний РК у розмірі 181,137 тис. грн з основною частиною РК I-го рівня 72,848 тис. грн, тому характеризує меншу наявність субординованого боргу порівняно з

"Оберіг". Основним наслідком для цієї компанії стане можливість забезпечення фінансової стійкості у разі несприятливих ринкових умов. ТДВ СК "Альфа-Гарант" має найнижчий РК у розмірі 87,732 тис. грн і відсутність РК II та III рівнів. Це свідчить про недостатню капіталізацію та високу залежність від РК I-го рівня. Наявні показники можуть призвести до серйозних проблем із платоспроможністю в разі збільшення страхових виплат або економічної нестабільності, оскільки компанія не має резервів другого або третього рівня для підтримки свого капіталу. Загальний розподіл наведено в табл. 4.

Таблиця 4. Розподіл РК за рівнями I–III рівнями, 2023 р.

Компанія	РК I рівня	РК II рівня	РК III рівня	Загальний РК
Страхова група "Оберіг"	80,127 тис. грн	198,134 тис. грн	9,528 тис. грн	287,789 тис. грн
Страхова компанія "Ультра Альянс"	63,164 тис. грн	107,177 тис. грн	11,796 тис. грн	181,137 тис. грн
ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"	87,732 тис. грн	0 тис. грн	0 тис. грн	87,732 тис. грн

Джерело: розраховано авторами за даними (Clarity Project, 2024a; 2024b; 2024c).

Розрахунки проводились на основі фінансової звітності для кожної страхової компанії. Для прикладу, розрахунок РК I-го рівня Страхової групи "Оберіг" – 80,127 тис. грн, базується на власному капіталі, який містить статутний капітал і нерозподілений прибуток. У фінансовій звітності ці показники були відображені в рядках: 1400 (Зареєстрований капітал) та 1420 (Нерозподілений прибуток). РК II-го рівня – 198,134 тис. грн складається із субординованих зобов'язань, які відображені в рядку 1530 (Страхові резерви) і частково в довгострокових зобов'язаннях 1510 (Довгострокові кредити банків). РК III-го рівня – 9,528 тис. грн представлений короткостроковими зобов'язаннями, які відображені в рядку 1615 (Короткострокова кредиторська заборгованість). Сумарно загальний регулятивний капітал становить 287,789 тис. грн. Так само проведено аналіз для Страхової компанії "Ультра Альянс" та ТДВ Страхової Компанії "Альфа-Гарант".

Чіткий розподіл регулятивного капіталу за рівнями I, II, III вказує на стабільність кожної з компаній залежно від доступності та ліквідності капіталу. Наприклад, компанії які мають більшу частину РК у I-му рівні, демонструють кращу здатність оперативно реагувати на ринкові виклики. В умовах української економіки, яка страждає від інфляції та знецінення активів, важливою є наявність ліквідного капіталу, здатного покрити короткострокові ризики. Відсутність капіталу в II та III рівнях у певних компаній, у нашому випадку це "Альфа-Гарант", свідчить про обмежені можливості з довгострокової стабілізації фінансової ситуації.

Окрім ліквідності та регулятивного капіталу, важливу роль у стабільності страховиків відіграє їхня інвестиційна діяльність. Здатність ефективно управляти активами та диверсифікувати їх впливає на можливість компаній забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. Інвестиційні стратегії страхових

компаній стають особливо актуальними в умовах зростаючих валютних ризиків та економічної нестабільності. Оцінювання валютних ризиків є важливою складовою загального управління фінансами компанії.

В умовах війни та економічних санкцій валютні ризики стають критично важливими для страховиків, оскільки коливання курсу гривні значно впливають на вартість зобов'язань та активів. Ризикові страховики в Україні мають обмежувати свою відкриту валютну позицію, щоб уникнути нестабільності. Відсутність валютних ризиків у компанії є позитивним показником, оскільки надає інформацію про дотримання вимог до диверсифікації та управління валютними ризиками. Це важливо для підтримки стабільності на фоні економічних викликів, пов'язаних із війною.

У наданій фінансовій звітності компаній, за даними Clarity Project, усі суми подані в гривнях. Без конкретних даних про номінування активів та зобов'язань в іноземних валютах зробимо висновок, що переважно всі активи та зобов'язання номіновані в гривнях для підтримки власної стабільності. SCR визначає необхідний рівень капіталу для покриття можливих збитків та забезпечення фінансової стабільності страхової компанії відповідно до директив Solvency I.

MCR розраховується як максимальна величина між 1/3 SCR та встановленими мінімальними вимогами – 32 млн грн для non-life простих ризиків та 48 млн грн для life та інших non-life ризиків. У табл. 5 Страхова група "ОБЕРІГ" та Страхова компанія "Ультра Альянс" перевищують SCR та MCR. Це є сигналом про їхню здатність ефективно управляти ризиками та забезпечувати платоспроможність. Однак ТДВ СК "Альфа-Гарант" не покриває SCR, хоча і перевищує MCR, що означає ризик недостатньої капіталізації для покриття потенційних збитків.

Таблиця 5

Розрахунок відношення валютних ризиків

Компанія	Різниця між валютними активами та валютними зобов'язаннями компанії	РК (тис. грн)	Відношення валют активів та зобов'язань (%)	Дотримано вимогу (≤ 20 %)
Страхова група "Оберіг"	0	287,789	0 %	Так
Страхова компанія "Ультра Альянс"	0	181,137	0 %	Так
ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"	0	87,732	0 %	Так

Джерело: розраховано авторами за даними (Clarity Project, 2024a; 2024b; 2024c).

Відповідно до вимог Національного банку України страхові компанії зобов'язані мінімізувати валютні ризики шляхом забезпечення відповідності між валютними активами та валютними зобов'язаннями. Валютні ризики виникають, коли компанія має значні відкриті позиції в іноземних валютах, що може негативно вплинути на її платоспроможність у разі коливань валютного курсу. Згідно з регуляторними нормами відношення валютних ризиків має бути меншим або дорівнювати 20 %, що гарантує достатню захищеність компанії від нестабільності валютних ринків. Показник "Відношення" визначає частку валютного ризику до загального регулятивного капіталу компанії і відповідно до вимог НБУ це відношення не має перевищувати 20 %. У табл. 6 наведено результати аналізу валютних ризиків для трьох страхових компаній, які демонструють відповідність вимогам НБУ.

Відношення валютних ризиків є важливим показником відповідності вимогам щодо забезпечення платоспроможності, оскільки воно відображає залежність страхової компанії від коливань валютних курсів. Усі три компанії мають 0 % відношення валютних ризиків, тому означає відсутність активів та зобов'язань в іноземних

валютах або часткову нейтралізацію валютних ризиків. Враховуючи конфіденційність інформації щодо інвестицій компанії, можна припустити, що активи можуть містити до 10–12 % валютного ризику. Це відповідає вимогам регулятора, який обмежує загальну відкриту валютну позицію до 20 % від регулятивного капіталу. Такий стан свідчить про ефективне управління валютними ризиками та відповідність фінансової стратегії регулятивним вимогам.

Для забезпечення оцінювання платоспроможності страховиків, поряд із валютними ризиками, важливо також оцінити їхню здатність виконувати фінансові зобов'язання через механізм розрахунку мінімального капіталу платоспроможності та капіталу платоспроможності. Ці показники дозволяють визначити рівень фінансової стійкості компанії відповідно до міжнародних стандартів Solvency.

Для оцінювання мінімального капіталу платоспроможності (MCR) і капіталу платоспроможності (SCR) страхових компаній використовується стандартна формула, що відповідає міжнародним директивам Solvency I:

$$MCR = \max\left(\frac{1}{3} \cdot SCR, \text{мінімальні значення}\right).$$

Формула дозволяє визначити мінімальний розмір капіталу, необхідний для забезпечення платоспроможності страхової компанії. SCR (Капітал платоспроможності) – це показник, що відображає ризики компанії, враховуючи зобов'язання і характер її страхового портфеля. Мінімальні значення MCR залежать від типу страхування: для

страхових компаній, що займаються страхуванням поп-life, це 32 млн грн, а для life-страхування та перестрахування – 48 млн грн. Визначення MCR і SCR є критичними елементами для оцінювання фінансової стабільності компаній, оскільки дозволяє встановити їх здатність витримувати фінансові ризики. Відповідно кожна компанія повинна забезпечити $MCR \geq SCR$ для дотримання вимог платоспроможності. Перевірку достатності регулятивного капіталу наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Перевірка достатності РК, 2023 р.

Компанія	РК (тис. грн)	SCR (тис. грн)	MCR (тис. грн)	PK ≥ SCR	PK ≥ MCR
Страхова група "Оберіг"	287,789	150,000	50,000	Так	Так
Страхова компанія "Ультра Альянс"	181,137	150,000	50,000	Так	Так
ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"	87,732	150,000	50,000	Ні	Так

Джерело: розраховано авторами за даними (Clarity Project, 2024a; 2024b; 2024c).

Страхова група "Оберіг" та Страхова компанія "Ультра Альянс" дотримуються вимоги щодо достатності регулятивного капіталу ($PK \geq SCR$ та $PK \geq MCR$). ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант" дотримується вимоги щодо покриття мінімального капіталу ($PK \geq MCR$), але не покриває повний SCR ($PK < SCR$). Інвестиційна діяльність страхових компаній є критично важливою для забезпечення прибутковості та диверсифікації ризиків. Поточні фінансові інвестиції та довгострокові фінансові інвестиції відображають активи, які компанії використовують для досягнення фінансових цілей.

Страхова група "Оберіг" має найбільші поточні та довгострокові фінансові інвестиції серед трьох компаній, що свідчить про активну інвестиційну стратегію. Інвестиційна діяльність страховиків є одним з елементів забезпечення їхньої платоспроможності. В умовах війни важливо інвестувати в активи, які є надійними та мають високу ліквідність, щоб забезпечити виконання зобов'язань перед клієнтами. Поточні фінансові інвестиції

страховиків відіграють значну роль у підтримці ліквідності компаній на фоні зростання ризиків на ринку. Дотримання принципів інвестування в умовах української економічної кризи стає визначальним фактором виживання страхових компаній.

У табл. 7 наведено абсолютні показники поточних і довгострокових фінансових інвестицій кожної компанії, що були розраховані на основі фінансової звітності з відкритих джерел Clarity Project. Поточні фінансові інвестиції містять короткострокові активи, які компанії можуть швидко реалізувати, щоб забезпечити ліквідність та виконання зобов'язань. Довгострокові фінансові інвестиції представляють капітал, вкладений на триваліший період, що свідчить про стратегії компанії щодо забезпечення стабільних доходів у майбутньому. Абсолютні показники інвестицій свідчать про диверсифікацію активів компаній і важливі для оцінювання їх здатності адаптуватися до ринкових змін і фінансових викликів.

Таблиця 7

Поточний стан інвестиційної діяльності ризикових страховиків, 2023 р.

Компанія	Поточні фінансові інвестиції (тис. грн)	Довгострокові фінансові інвестиції (тис. грн)
Страхова група "Оберіг"	76,514	22,305
Страхова компанія "Ультра Альянс"	60,993	12,297
ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"	60,993	12,297

Джерело: розраховано авторами за даними (Clarity Project, 2024a; 2024b; 2024c).

Розрахунки базуються на підсумовуванні всіх наявних активів, класифікованих як поточні та довгострокові інвестиції у звітності компаній. Ці дані дозволяють зробити висновок, що Страхова група "Оберіг" має більший обсяг поточних інвестицій порівняно з іншими страховиками, що вказує на її більш високу ліквідність. Компанії Страхова компанія "Ультра Альянс" та ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант" мають рівні показники інвестицій, що свідчить про схожі інвестиційні стратегії та потенційно меншу ліквідність порівняно із СГ "Оберіг".

Збільшення вимог до мінімального капіталу та капіталу платоспроможності в 2024 р. є відповіддю на загальносвітові тенденції фінансового регулювання та імплементацію стандартів Solvency II. Страхові компанії мають забезпечити достатній капітал для покриття збитків, навіть в умовах кризи. Для українських страховиків це особливо важливо через військові дії та економічну нестабільність. Невідповідність "Альфа-Гарант" вимогам до SCR свідчить про необхідність посилення регуляторного контролю та підвищення капіталізації для забезпечення стійкості компаній у кризових ситуаціях. Стандарти Solvency II забезпечують посилений контроль над платоспроможністю страховиків, встановлюючи

мінімальні вимоги до MCR та SCR. Дві з трьох компаній – "Оберіг" та "Ультра Альянс" – повністю відповідають цим вимогам, що показує їхню готовність до управління ризиками на ринку. Однак "Альфа-Гарант" не відповідає вимозі щодо SCR, демонструючи недоліки в капіталізації та можливі труднощі з покриттям збитків у разі непередбачених обставин. Це нагадує глобальним регуляторам про необхідність постійного контролю та підтримки достатнього рівня капіталізації страхових компаній для забезпечення фінансової стабільності та стійкості до макроекономічних викликів. У табл. 8 представлено результати аналізу та наведено компаративний огляд регулятивного капіталу, SCR, MCR, інвестиційної діяльності та відповідності вимогам Solvency II. Такий підхід дозволяє зосередити увагу на загальному оцінюванні фінансової стійкості кожного страховика.

Впровадження нових вимог до платоспроможності та інвестиційної діяльності страховиків в Україні сприятиме стабілізації ринку та підвищенню довіри до фінансових установ. Проведене дослідження показало, що компанії, які відповідають новим вимогам, мають кращу фінансову стійкість і здатні краще витримувати економічні виклики. Наприклад, "Ультра Альянс" продемонструвала

відповідність вимогам Solvency II, тоді як "Альфа-Гарант" показала недостатню капіталізацію. Це свідчить про необхідність покращення управління капіталом,

зокрема через диверсифікацію інвестиційних портфелів та підвищення ліквідності активів з метою бути більш стійкими в умовах економічної нестабільності.

Таблиця 8

Компаративний аналіз показників ризикових страховиків, 2023 р.

Показник	Страхова група "Оберіг"	Страхова компанія "Ультра Альянс"	ТДВ Страхова компанія "Альфа-Гарант"
Регулятивний капітал (PK)	287,789 тис. грн	181,137 тис. грн	87,732 тис. грн
SCR	150,000 тис. грн	150,000 тис. грн	150,000 тис. грн
MCR	50,000 тис. грн	50,000 тис. грн	50,000 тис. грн
PK ≥ SCR	Так	Так	Ні
PK ≥ MCR	Так	Так	Так
Відношення валютних ризиків	0 %	0 %	0 %
Поточні фінансові інвестиції	76,514 тис. грн	60,993 тис. грн	60,993 тис. грн
Довгострокові фінансові інвестиції	22,305 тис. грн	12,297 тис. грн	12,297 тис. грн
Відповідність MCR (32/48 млн грн)	Так	Так	Так
Інші вимоги:			
Прийнятність PK (по Solvency II)	Так	Так	Ні

Джерело: сформовано авторами на основі табл. 1–6.

Очікується, що посилений регуляторний контроль та впровадження стандартів Solvency II забезпечать більшу стійкість страховиків у довгостроковій перспективі. Українським страховим компаніям необхідно збільшувати капіталізацію та покращувати управління ризиками. Важливим завданням є подальша диверсифікація інвестиційних портфелів та підвищення ліквідності активів. В умовах війни та повоєнної відбудови страховий ринок України може стати фактором фінансової стабільності за умови, що страховики зможуть зберегти платоспроможність і належний рівень капіталізації.

Дискусія і висновки

У результаті проведеного дослідження виявлено, як впровадження нових вимог щодо діяльності страхових компаній в Україні впливає на їхні потенційні можливості. Проте обговорення серед науковців щодо інвестиційної діяльності страховиків досить різнопланові. Згідно з (Jahnert, Schmeiser, & Schreiber, 2022) важливим етапом розвитку ринку є стимулювання попиту та забезпечення достатнього рівня капіталізації від державного сектору. Наші результати підтверджують висновки (Sheehan et al., 2023) про те, що регулювання валютних ризиків відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості страхових компаній під час економічної нестабільності. Стаття (Кондратенко, & Мачуська, 2023) підтверджує, що введення нових вимог НБУ до платоспроможності є важливим кроком до стабілізації страхового ринку. У роботі (Кужелев, & Стабіас, 2023) зазначено, диверсифікація інвестиційного портфеля є важливим елементом стратегії страхових компаній, оскільки мінімізує фінансові ризики в умовах глобальної невизначеності. Проте дослідження (González, Santomil, & Hoyt, 2023) вказує на обмежені можливості інвестування в умовах військового конфлікту, що є викликом для українських страховиків, тому варто погодитись з цією тезою. Робота (Abdelzaher, & Born, 2022) вказує на важливість міжнародної співпраці для підвищення стійкості страхових ринків у кризових регіонах відповідно до наших висновків. Стаття (Isailović, Drlijača, & Vitomir, 2022) вказує на необхідність застосування фінансових технологій для підвищення прозорості в роботі страховиків, оскільки посилена важливість цифровізації процесів. Дослідження (Белінська, & Коляда, 2023) наголошує на потребі інтеграції міжнародних стандартів для покращення національних антикризових стратегій, що підтверджено в результатах проведеного дослідження. Наукова робота (Firdausi, & Sri Janatin, 2023) показує, що впровадження суворих вимог до платоспроможності сприяє зниженню ризиків на

страховому ринку. Порівняння з іншими роботами свідчить, що під час війни українські страхові компанії стикаються з викликами, які вимагають підвищеної уваги до питань фінансової стабільності. Практичне використання полягає в можливості страхових компаній використовувати висновки дослідження для вдосконалення своїх моделей управління ризиками.

На основі проведеного дослідження пропонуємо такі заходи для стабілізації діяльності ризикових страховиків та страхового ринку в цілому.

1. Вдосконалити регуляторну базу щодо вимог до платоспроможності страховиків. Запровадити регулярний щоквартальний моніторинг показників коефіцієнтів фінансової стійкості та рівня виплат з боку Національного банку України.

2. Посилити вимоги до структури та ліквідності активів страхових компаній, особливо тих, що з низьким коефіцієнтом фінансової стійкості. Встановити мінімальні порогові значення для частки ліквідних активів на рівні, не менше 20 % від загальних активів.

Таким чином, у процесі аналізу діяльності українських ризикових страховиків – СГ "Оберіг", СК "Ультра Альянс" та ТДВ СК "Альфа-Гарант" було досліджено їхню платоспроможність та інвестиційну діяльність на відповідність новим вимогам НБУ. Встановлено, що компанії демонструють різний рівень дотримання цих вимог, що характеризує неоднорідність ринку в умовах постійних економічних і військових викликів. Дві з трьох компаній – СГ "Оберіг" і СК "Ультра Альянс" змогли виконати вимоги щодо капіталу платоспроможності та мінімального капіталу, тоді як ТДВ СК "Альфа-Гарант" не досягла нормативу СГ. Недотримання вимог вказує на важливість достатнього регулятивного капіталу для підтримання стійкості страхових компаній в умовах економічної невизначеності. Аналіз інвестиційної діяльності показав, що компанії інвестують лише в обмежений набір довгострокових та короткострокових фінансових інструментів, які визначені на базі даних фінансової звітності та відсутності ширшої диверсифікації активів. Проте необхідність збалансування валютних ризиків залишається критичною для всіх учасників ринку.

Незважаючи на проведені реформи, ризики для страховиків залишаються значними, особливо в умовах військових дій та економічної нестабільності. Інфляція та валютні коливання суттєво впливають на здатність страхових компаній ефективно управляти активами. Наше дослідження продемонструвало, що компанії з нижчим коефіцієнтом фінансової стійкості, за прикладом "Альфа-

Гарант", мають обмежені можливості для диверсифікації інвестиційних портфелів. Відповідно це створює додатковий тиск на їхню платоспроможність. Водночас відсутність доступу до міжнародних ринків капіталу через санкції ускладнює залучення іноземних інвестицій, що важливо для зміцнення фінансових резервів. За таких умов компаніям необхідно розробляти нові механізми стабілізації капіталу та підвищення ефективності управління ризиками, враховуючи волатильність курсу валюту та вимоги НБУ щодо платоспроможності (НБУ, 2024).

Перспективними напрямками майбутніх досліджень є вивчення можливостей використання технологічних інновацій (напр., AI, BigData тощо) для підвищення рівня платоспроможності. Також варто зосередити увагу на дослідженні пошуку оптимальних напрямів розміщення страхових резервів з урахуванням політики сталого фінансування.

Внесок авторів: Оксана Лобова – концептуалізація, написання (перегляд і редагування); Тетяна Моташко – написання (оригінальна чернетка), формальний аналіз; Олена Прокоф'єва – валідація даних, методологія.

Список використаних джерел

- Белінська, Я. В., & Коляда, О. В. (2023). Фінансування розвитку економіки України за рахунок іноземних інвестицій: проблеми і перспективи. *Інфраструктура ринку*, 71, 8–13. <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-2>
- Братюк, В., Петричко, М., & Полак, А. (2023). Оцінка стану та фінансових показників ринку страхових послуг України. *Innovation and Sustainability*, 4, 81–89. <https://doi.org/10.31649/ins.2023.4.81.89>
- Грановська, І. В., Яременко, Л. М., & Малишко, В. В. (2023). Сучасний стан та проблеми розвитку страхового ринку в умовах воєнного стану. *Причорноморські економічні студії*, 81, 167–172. <https://doi.org/10.32782/bses.81-26>
- Кнейслер, О., Спасів, Н., & Гузела, І. (2024). Концептуальні засади державного регулювання страхового ринку. *Ринок фінансових послуг*, 3(76), 49–63. <https://doi.org/10.35774/sf2023.03.049>
- Кондратенко, К., & Мачуська, І. Б. (2023). Правове регулювання страхових відносин в умовах воєнного стану: дія форс-мажорних обставин. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 2, 110–114. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.18>
- Кужелев, М. О., & Стабіас, С. М. (2023). Діяльність небанківських фінансових установ в Україні в умовах воєнного часу. *Економічний вісник університету*, 58, 99–105. <https://doi.org/10.31470/2306-546x-2023-58-99-105>
- Мельник, Т. (2023). Страхування відповідальності власників транспортних засобів в Україні в контексті євроінтеграції та страхового менеджменту. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 9(42), 225–235. [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).225-235](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).225-235)
- НБУ. (2024). Вимоги щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Vymogy_do_platospromozhnosti_23-05-2024.pdf?v=7
- Онищенко, С., Маслій, О., Ківшик, О., & Черв'як, А. (2023). Уплив страхового ринку на фінансову безпеку України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, 1(48), 268–281. <https://doi.org/10.55643/fcaprt.1.48.2023.3976>
- Приказюк, Н., & Шука, Ю. (2023). Оцінка фінансової стійкості страхових компаній в Україні в умовах нових викликів. *Економічний аналіз*, 33(2), 110–120. <https://doi.org/10.35774/ekon2023.02.110>
- Слободянюк, О. В. (2023). Напрями розвитку страхового ринку в умовах сьогодення. *Причорноморські економічні студії*, 83, 101–104. <https://doi.org/10.32782/bses.83-18>
- Супрун, А. А., Супрун, Н. В., & Петрішина, Т. О. (2023). Функціональний фінансовий бенчмаркінг на страховому ринку України. *Приазовський економічний вісник*, 1(33), 53–60. <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2023-1-9>
- Abdelzaher, A.S., & Born, P. (2022). Separating life and health from property/casualty insurance operations: an assessment of solvency in the Egyptian insurance market. *Journal of Insurance Regulation*, 41. <https://doi.org/10.52227/26273.2022>
- Boichenko, M. V., & Boiarkin, M. O. (2023). Innovations in foreign trade management under pre-war neo protectionism conditions. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, 1(81), 76–89. <https://doi.org/10.33271/ebdu/81.076>
- Clarity Project. (2024a). Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "Ультра Альянс". *Фінансова звітність за 2023 рік*. https://clarity-project.info/edr/33152597/finances?current_year=2023
- Clarity Project. (2024b). Товариство з додатковою відповідальністю "Страхова група "Оберіг". *Фінансова звітність за 2023 рік*. https://clarity-project.info/edr/39433769/finances?current_year=2023
- Clarity Project. (2024c). Товариство з додатковою відповідальністю страхова компанія "Альфа-Гарант". *Фінансова звітність за 2023 рік*. https://clarity-project.info/edr/32382598/finances?current_year=2023

Firdausi, M.A., & Sri Janatin, A. (2023). Financial performance of sharia and non-sharia life insurance: A comparative analysis. *JIFA (Journal of Islamic Finance and Accounting)*, 5(1), 64–74. <https://doi.org/10.22515/jifa.v5i1.5353>

González, L.O., Santomil, P.D., & Hoyt, R.E. (2023). The impact of ERM on insurer performance under the Solvency II regulatory framework. *European Journal of Finance*, 29(4), 419–443. <https://doi.org/10.1080/1351847X.2022.2053180>

Isailović, M., Drljača, D., & Vitomir, J. (2022). Koncentracija kapitala na tržištu osiguranja i pretpostavke solventnosti. *Megatrend Revija*, 19(3), 61–88. <https://doi.org/10.5937/megrev2203061i>

Jahnert, J.R., Schmeiser, H., & Schreiber, F. (2022). Pricing strategies in the German term life insurance market: An empirical analysis. *Risk Management and Insurance Review*, 25(1), 19–34. <https://doi.org/10.1111/rmir.12202>

Mind.ua. (2023). Рейтинг надійності страхових компаній України 2023. <https://mind.ua/publications/20258307-rejting-nadijnosti-strahovih-kompanij-ukrayini-2023>

Müller, A., & Reuse, S. (2023). Solvency II post-Brexit: Equivalence discussion in light of the UK solvency II review and the financial services and markets bill. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 31(5), 630–662. <https://doi.org/10.1108/JFRC-04-2023-0050>

Oten, S., Kalmanbetova, G., Bielialov, T., Konokhov, S., Visyn, O., & Dombrovska, T. (2023). Economic Aspects of ensuring labor safety in the global labor market. *Economic Affairs*, 68(1), 309–317. <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1s.2023.33>

Sheehan, B., Humberg, C., Shannon, D., Fortmann, M., & Materne, S. (2023). Diversification and Solvency II: The capital effect of portfolio swaps on non-life insurers. *Geneva Papers on Risk and Insurance: Issues and Practice*, 48(4), 872–905. <https://doi.org/10.1057/s41288-022-00269-3>

Siopi, E., & Poufinas, T. (2023). Impact of internal and external factors on the profitability and financial strength of insurance groups. *International Advances in Economic Research*, 29(3), 129–149. <https://doi.org/10.1007/s11294-023-09873-y>

Siopi, E., Poufinas, T., Chen, J. M., & Agiropoulos, C. (2023). Can regulation affect the solvency of insurers? New evidence from European insurers. *International Advances in Economic Research*, 29(1-2), 15–30. <https://doi.org/10.1007/s11294-023-09867-w>

Voronetska, I., & Yurchuk, N. (2023). Fodder production in Ukraine: Trends, problems and prospects. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 27(2), 51–62. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/2.2023.51>

References

- Abdelzaher, A.S., & Born, P. (2022). Separating life and health from property/casualty insurance operations: An assessment of solvency in the Egyptian insurance market. *Journal of Insurance Regulation*, 41. <https://doi.org/10.52227/26273.2022>
- Belinska, Y., & Kolyada, O. (2023). Financing the development of Ukraine's economy through foreign investments: Problems and prospects. *Market Infrastructure*, 71, 8–13 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-2>
- Boichenko, M. V., & Boiarkin, M. O. (2023). Innovations in foreign trade management under pre-war neo protectionism conditions. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, 1(81), 76–89. <https://doi.org/10.33271/ebdu/81.076>
- Bratiuk, V., Petrychko, M., & Polak, A. (2023). Assessment of the state and financial performance of the Ukrainian insurance market. *Innovation and Sustainability*, 4, 81–89 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31649/ins.2023.4.81.89>
- Clarity Project. (2024a). Private joint stock company "Insurance company "Ultra Alliance". *Financial statements for 2023* [in Ukrainian]. https://clarity-project.info/edr/33152597/finances?current_year=2023
- Clarity Project. (2024b). Company with additional liability "Oberig Insurance Group". *Financial statements for 2023* [in Ukrainian]. https://clarity-project.info/edr/39433769/finances?current_year=2023
- Clarity Project. (2024c). Company with additional liability insurance company "Alfa-Garant". *Financial statements for 2023* [in Ukrainian]. https://clarity-project.info/edr/32382598/finances?current_year=2023
- Firdausi, M.A., & Sri Janatin, A. (2023). Financial performance of sharia and non-sharia life insurance: A comparative analysis. *JIFA (Journal of Islamic Finance and Accounting)*, 5(1), 64–74. <https://doi.org/10.22515/jifa.v5i1.5353>
- González, L. O., Santomil, P. D., & Hoyt, R. E. (2023). The impact of ERM on insurer performance under the Solvency II regulatory framework. *European Journal of Finance*, 29(4), 419–443. <https://doi.org/10.1080/1351847X.2022.2053180>
- Hranovska, I., Yaremenko, L., & Malysko, V. (2023). The current state and problems of the development of the insurance market under the conditions of marital state. *Black Sea Economic Studies*, 81, 167–172 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/bses.81-26>
- Isailović, M., Drljača, D., & Vitomir, J. (2022). Koncentracija kapitala na tržištu osiguranja i pretpostavke solventnosti. *Megatrend Revija*, 19(3), 61–88. <https://doi.org/10.5937/megrev2203061i>
- Jahnert, J. R., Schmeiser, H., & Schreiber, F. (2022). Pricing strategies in the German term life insurance market: An empirical analysis. *Risk Management and Insurance Review*, 25(1), 19–34. <https://doi.org/10.1111/rmir.12202>
- Kneysler, O., Spasiv, N., & Huzela, I. (2024). Conceptual principles of state regulation of the insurance market. *World of Finance*, 3(76), 49–63 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.35774/sf2023.03.049>

Kondratenko, K., & Machuska, I. B. (2023). Legal regulation of insurance relations under martial law: force majeure. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 2, 110–114 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.18>

Kuzheliev, M., & Stabias, S. (2023). Activities of non-banking financial institutions in Ukraine under the conditions of marital state. *University Economic Bulletin*, 58, 99–105 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31470/2306-546x-2023-58-99-105>

Melnyk, T. (2023). Liability insurance for owners in Ukraine in the context of European integration and insurance management. *Central Ukrainian Scientific Bulletin. Economic Sciences*, 9(42), 225–235 [in Ukrainian]. [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).225-235](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).225-235)

Mind.ua. (2023). *Reliability rating of insurance companies of Ukraine 2023*. [in Ukrainian]. <https://mind.ua/publications/20258307-rejting-nadijnosti-strahovih-kompanij-ukrayini>

Müller, A., & Reuse, S. (2023). Solvency II post-Brexit: Equivalence discussion in light of the UK solvency II review and the financial services and markets bill. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 31(5), 630–662. <https://doi.org/10.1108/JFRC-04-2023-0050>

NBU. (2024). *Requirements for ensuring the solvency and investment activities of the insurer* [in Ukrainian]. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Vymogy_do_platospromozhnosti_23-05-2024.pdf?v=7

Onyshchenko, S., Maslii, O., Kivshyk, O., & Cherviak, A. (2023). The impact of the insurance market on the financial security of Ukraine. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 1(48), 268–281 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.55643/fcapter.1.48.2023.3976>

Oten, S., Kalmanbetova, G., Bieliailov, T., Konokhov, S., Visyn, O., & Dombrovska, T. (2023). Economic Aspects of ensuring labor safety in the

global labor market. *Economic Affairs*, 68(1), 309–317. <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1s.2023.33>

Prykaziuk, N., & Shchuka, Y. (2023). Assessment of the financial stability of insurance companies in Ukraine under new challenges. *Economic Analysis*, 33(2), 110–120 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.110>

Sheehan, B., Humberg, C., Shannon, D., Fortmann, M., & Materne, S. (2023). Diversification and Solvency II: The capital effect of portfolio swaps on non-life insurers. *Geneva Papers on Risk and Insurance: Issues and Practice*, 48(4), 872–905. <https://doi.org/10.1057/s41288-022-00269-3>

Siopi, E., & Poufinas, T. (2023). Impact of internal and external factors on the profitability and financial strength of insurance groups. *International Advances in Economic Research*, 29(3), 129–149. <https://doi.org/10.1007/s11294-023-09873-y>

Siopi, E., Poufinas, T., Chen, J. M., & Agiropoulos, C. (2023). Can regulation affect the solvency of insurers? New evidence from European insurers. *International Advances in Economic Research*, 29(1–2), 15–30. <https://doi.org/10.1007/s11294-023-09867-w>

Slobodianuk, O. (2023). Development trends of the insurance market in today's environment. *Black Sea Economic Studies*, 83, 101–104 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/bses.83-18>

Suprun, A., Suprun, N., & Petrishyna, T. (2023). Functional financial benchmarking in the insurance market of Ukraine. *Pryazovskyi Economic Herald*, 1(33), 53–60 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2023-1-9>

Voronetska, I., & Yurchuk, N. (2023). Fodder production in Ukraine: Trends, problems and prospects. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 27(2), 51–62. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/2.2023.51>

Отримано редакцію журналу / Received: 30.09.24
Прорецензовано / Revised: 14.10.24
Схвалено до друку / Accepted: 07.11.24

Oksana LOBOVA, PhD (Econ.), Assoc. Prof.
 ORCID ID: 0000-0001-5938-7244
 e-mail: Lobova_oksana@knu.ua
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Tatiana MOTASHKO, PhD (Econ.), Assoc. Prof.
 ORCID ID: 0000-0002-6486-9472
 e-mail: t.motashko@knu.ua
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Olena PROKOFIEVA, PhD (Econ.), Assoc. Prof.
 ORCID ID: 0009-0005-3715-3558
 e-mail: olena.prokofieva@knu.ua
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

COMPLIANCE OF "RISK" INSURERS WITH SOLVENCY AND INVESTMENT ACTIVITY REQUIREMENTS IN UKRAINE

Background. Ensuring the financial stability of insurance companies is particularly important in an unstable economic environment, in particular given the macroeconomic challenges are caused by inflation, war and the devaluation of the national currency. In addition, this aspect is particularly important for protecting the interests of policyholders. The purpose of the article is to analyze the compliance of risk insurers with the new requirements for solvency and investment activities introduced in 2024.

Methods. The methods of financial analysis, content analysis and statistical data processing were used. The content analysis helped to identify requirements for insurers in terms of solvency and investment activity. Financial analysis was used to assess the financial performance of companies. Statistical data processing was used to calculate the currency risk ratio, financial stability ratio and other indicators. The obtained indicators were compared with the regulatory requirements and the own assessment of compliance was made.

Results. The author proposes to divide 'risky' insurers into 3 groups according to the level of risk. The classification is an author's proposition, which is based on generally accepted financial indicators. They were adapted to the conditions of the Ukrainian insurance market. The research sample consisted of three insurance companies that represented different levels of risk in the Ukrainian market. An examination of their solvency and investment activities for compliance with the new NBU requirements revealed that the companies demonstrate different levels of compliance with these requirements. Non-compliance with the requirements highlights the importance of sufficient regulatory capital to maintain the resilience of insurance companies in the face of economic uncertainty. The analysis of investment activities showed that companies invest only in a limited set of long-term and short-term financial instruments, which are determined based on the basis of financial statements and the lack of wider asset diversification.

Conclusions. It is established that, despite the legislative changes, the risks for them remain significant. The research has shown that companies with a lower financial strength ratio have limited opportunities to diversify their investment portfolios. This creates additional pressure on their solvency. Companies need to develop new mechanisms to stabilize capital and improve risk management efficiency, taking into account currency volatility, NBU requirements and international standards.

Keywords: Solvency of insurers, investment activity, regulatory capital, currency risks, insurance companies, financial stability, Solvency II.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.